

Ecologisch veldonderzoek

**Burgemeester Jonkheer
H. van den Boschstraat 4
te Amerongen**

In opdracht van: Gemeente Utrechtse Heuvelrug

8 november 2017

Colofon

© 2017 Laneco / Utrechtse Heuvelrug

Tekst en samenstelling: Ing. T. Brouwer

Projectleiding: Ir. D. van Pijkeren

Eindverantwoordelijk: Ir. D. van Pijkeren

Met medewerking van: R. Eversteijn, T. Vreeswijk & A. de Vos

Projectnummer: 36.17.02

In opdracht van: gemeente Utrechtse Heuvelrug

Wijze van citeren: Brouwer, T., 2017. Ecologisch veldonderzoek Burgemeester Jonkheer H. van den Boschstraat 4 te Amerongen. Laneco, Ede.

Contact: Laneco
Mastbos 25
6718 HA Ede
www.laneco.nl

Laneco is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd, gewijzigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Laneco noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Laneco is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Laneco. De opdrachtgever vrijwaart Laneco voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

INHOUD

1	INLEIDING.....	5
1.1	AANLEIDING	5
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGEPEN	5
2	SOORTENBESCHERMING.....	7
3	SOORTBESCHRIJVING	9
3.1	VOGELS MET EEN JAARROND BESCHERMDE NESTPLAATS	9
3.2	VLEERMUIZEN.....	10
4	ONDERZOEKSVRAAG EN METHODE.....	11
4.1	ONDERZOEKSVRAAG	11
4.2	ONDERZOEKSRONDES.....	11
4.3	ONDERZOEKSMETHODIEK.....	11
5	ONDERZOEKSRESULTATEN	14
5.1	GIERZWALUW.....	14
5.2	HUISMUS.....	14
5.3	KERKUIL	14
5.4	VLEERMUIZEN.....	15
5.5	OVERIGE WAARNEMINGEN	18
6	CONCLUSIE EN CONSEQUENTIES	19
6.1	CONCLUSIE.....	19
6.2	CONSEQUENTIES	20
BIJLAGE 1	LITERATUURLIJST.....	22
BIJLAGE 2	WAARNEMINGEN OP KAART: HUISMUS EN KERKUIL	23
BIJLAGE 3	WAARNEMINGEN OP KAART: VLEERMUIZEN.....	24

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Aan de Burgemeester Jonkheer H. van den Boschstraat 4 te Amerongen (gemeente Utrechtse Heuvelrug) is op een voormalige gemeentewerf de nieuwbouw van drie woningen voorzien. Tijdens een in 2017 uitgevoerde quick scan flora en fauna (Brouwer, 2017) is geconstateerd dat het plangebied mogelijk een functie heeft als verblijfplaats voor gierzwaluw, huismus, kerkuil en gebouwbewonende vleermuizen. Laneco is gevraagd om nader onderzoek te verrichten naar het gebruik van het plangebied door deze soort(groep)en. Verder wordt ringslang (incidenteel) waargenomen in het plangebied. Vanwege het ontbreken van watergangen en/of broeihopen heeft het plangebied geen voortplantings- of foerageerfunctie voor ringslang, maar kan uitsluitend worden gebruikt voor overwintering. Vervolgonderzoek naar aanwezigheid van deze soort is dus niet uitgevoerd.

Globale ligging plangebied (rode lijn) Burgemeester Jonkheer H. van den Boschstraat te Amerongen (ondergrond: Google Earth).

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN

Het plangebied aan de Burgemeester Jonkheer H. van den Boschstraat 4 ligt aan de rand van de bebouwde kom van Amerongen (gemeente Utrechtse Heuvelrug, provincie Utrecht). Het plangebied wordt grofweg begrensd door de Rijksstraatweg aan de noordkant, de Schoolsteeg aan de oostkant, de Zandvoort aan de zuidkant en de woningen aan de Zandvoort en de Burgemeester Jonkheer H. van den Boschstraat aan de westkant. De omgeving van het plangebied bestaat uit een afwisseling van woonwijken, bosgebied en agrarische gronden. Het plangebied zelf is grofweg op te

delen in twee deelgebieden. In het noordelijke deel staat een vrijstaande woning met omliggende tuin, de toegangsweg tot het plangebied en een parkeerplaats. De woning is voorzien van gepleisterde muren en een geknikt pannendak. De tuin bestaat uit een afwisseling van bomen, coniferen, struweel, een klein grasveldje en vaste planten. De bomen hebben een doorsnede van circa 20 tot 30 cm. Rondom de parkeerplaats staan twee lindes met holtes en twee paardenkastanjes.

Het zuidelijke deel bestaat uit de voormalige gemeentewerf, die grotendeels is bebouwd en verhard. Aan de zuidkant staat een open kapschuur waarin een kerkuilenkast hangt. Verder staat er in dit deelgebied een aaneengeschakelde werkschuur en een kantoorgebouw. Het kantoorgebouw is voorzien van een plat dak en onder dit gebouw bevindt zich een kelderruimte. De werkschuur bestaat uit twee verdiepingen en is voorzien van een pannendak. Aan de zuid- en oostkant ligt het plangebied een stuk hoger dan de omgeving. Bovenaan dit steile talud staat een houtsingel als erfscheiding. Aan de westkant staat een schutting en wat struweel langs een hekwerk. De rest van dit gedeelte is grotendeels verhard.

Binnen het plangebied is de nieuwbouw van drie woningen voorzien. Om dit mogelijk te maken wordt het grootste deel van de bebouwing gesloopt, alleen de woning aan de noordkant blijft behouden. Het is in dit stadium niet bekend of het noodzakelijk is om voor deze ontwikkeling bomen te kappen.

2 SOORTENBESCHERMING

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Wet natuurbescherming bepalend. De Wet natuurbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna in hun natuurlijke leefomgeving. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is, afhankelijk van het beschermingsregime, als volgt in de Wet Natuurbescherming opgenomen:

Vogelrichtlijn

- Artikel 3.1 lid 1: Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen
- Artikel 3.1 lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen
- Artikel 3.1 lid 3: Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben
- Artikel 3.1 lid 4 en 5: Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort

Habitatrichtlijn, Bern bijlage II, Bonn bijlage 1

- Artikel 3.5 lid 1: Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen
- Artikel 3.5 lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren
- Artikel 3.5 lid 3: Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen
- Artikel 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen
- Artikel 3.5 lid 5: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Nationaal beschermde soorten

- Artikel 3.10 lid 1a: Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
- Artikel 3.10 lid 1b: Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
- Artikel 3.10 lid 1c: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Procedurele gevolgen

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen er drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- *Soorten van de Vogelrichtlijn:*

Dit betreffen alle vogelsoorten die in Nederland als broedvogel, standvogel, wintergast of doortrekker aanwezig kunnen zijn, met uitzondering van exoten en verwilderde soorten, zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

- *Soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn:*

Dit zijn alle soorten van bijlage IV onderdeel a van de Habitatrichtlijn inclusief het verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd.

- *Nationaal beschermde soorten:*

Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage A van de Wet natuurbescherming. Het gaat hier om de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland.

Als een ruimtelijke ingreep direct of indirect leidt tot het aantasten van verblijf- en/of rustplaatsen van de aangewezen, niet vrijgestelde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Wet Natuurbescherming. Afhankelijk van de ingreep en de soort kan dan een ontheffing noodzakelijk zijn. Ontheffingen worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingreep vanwege een in de wet genoemd belang dient plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Vaak worden hierbij mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

Wettelijke belangen

Voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn:

- Ter bescherming van de wilde flora en fauna en instandhouding van natuurlijke habitats;
- De volksgezondheid, de openbare veiligheid in het geding is;
- Andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Voor vogels gelden voorwaarden uit de Vogelrichtlijn:

- De volksgezondheid en de openbare veiligheid in het geding is;
- Veiligheid van het luchtverkeer in het geding is;
- Ter bescherming van flora en fauna.

Voor nationaal beschermde soorten:

- Er is sprake van een bij de wet genoemd belang.

Zorgplicht

Naast beschermde dier- en plantensoorten, moet iedereen voldoende rekening houden met in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

3 SOORTBESCHRIJVING

3.1 VOGELS MET EEN JAARROND BESCHERMDE NESTPLAATS

Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten en nestlocaties (verblijfplaatsen) het gehele jaar door beschermd. Deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn onderverdeeld in vier categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden (voorbeeld: huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, (voorbeeld: kerkuil).
4. Vogels die jaar op jaar gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks een nest bouwen (voorbeeld: ransuil).

De vogels uit deze categorieën zijn meestal zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar. Door de leefwijze van deze soorten is het niet mogelijk om bij directe verstoring van de nesten te voldoen aan de bepalingen uit de Wet natuurbescherming. Deze gewijzigde lijst van jaarrond beschermde vogels is in september 2009 door het ministerie van LNV gepubliceerd.

Alle vogels zijn strikt beschermd in de Wet natuurbescherming (Artikel 3.1/3.2 Wet Natuurbescherming en Vogelrichtlijn).

Gierzwaluw

De gierzwaluw is een soort die alleen in de zomer in Nederland aanwezig is. De gierzwaluw is echter erg kritisch ten aanzien van zijn nestlocatie. Alleen tijdens de broedperiode is de gierzwaluw (mannetje en vrouwtje afwisselend) op het nest te vinden. De rest van het jaar vliegt de vogel en rust op thermiek. Het nestmateriaal bestaat uit strootjes en veren die in de lucht worden verzameld. De gierzwaluw is een erg honkvaste soort die elk jaar naar dezelfde nestlocatie terugkeert. De soort broedt graag in kolonies.

Huisemus

De huismus is een standsoort in Nederland. De populatie van deze soort is in de laatste tientallen jaren gehalveerd door een afname van geschikt leefgebied en broedplaatsen. De huismus leeft in en nabij menselijke bebouwing, zowel in als buiten de bebouwde kom. Het dier bouwt zijn nest in of tegen bebouwing (in een dichte klimop bijvoorbeeld). Er moet altijd voldoende voedsel en schuilgelegenheid (dichte bosschages) nabij de nestplaats aanwezig zijn.

Kerkuil

De kerkuil is ook een soort die jaarrond in en nabij zijn nestplek verblijft. De kerkuil is weliswaar territoriaal, maar een verder erg stille vogelsoort die moeilijk vast te stellen is. De trend van de soort is vanwege het vele onderzoek in nestkasten goed in beeld, en positief. Het merendeel van de kerkuilen in Nederland broedt in kasten in open bebouwing. Soms wordt de soort ook elders aangetroffen.

3.2 VLEERMUIZEN

Vleermuizen zijn vliegende zoogdieren die aan de hand van echolocatie hun positie bepalen. Deze nachtdieren verblijven overdag in besloten ruimtes. Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis en laatvlieger en boombewonende soorten als rosse vleermuis en watervleermuis. Daarnaast zijn er soorten die van beide elementen gebruik maken.

Ook is er onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen enz.) of bomen (in holten, achter de bast). Een groot aantal soorten, ook soorten die 's zomers in boomholten verblijven, overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders.

Vanaf begin april komen vleermuizen te voorschijn uit hun winterverblijven, afhankelijk van het weer, de ene soort wat later dan de andere. Van half mei tot half juli vormen de vleermuizen kraamkolonies waarin de jongen worden geboren en grootgebracht. De mannetjes verblijven dan apart in kleinere groepen. Vanaf half augustus tot september, in het paarseizoen, vallen de kraamkolonies uiteen en trekken sommige soorten vleermuizen uit hun voortplantingsgebied weg, terwijl andere soorten nooit ver vliegen tussen zomer en winter verblijf. In deze periode paren de meeste vleermuissoorten. Vanaf oktober gaan de verschillende soorten in winterslaap, waarbij de ene soort zich eerder terugtrekt in zijn winterverblijf dan de andere (Helmer, 1988).

Omdat de soorten vaak jarenlang gebruik maken van vaste aanvliegroutes tussen verblijfplaats en foerageergebied, kan het behoud van lijnelementen cruciaal zijn voor de instandhouding van het leefgebied.

Alle vleermuissoorten, hun verblijfplaatsen en belangrijke onderdelen van het leefgebied zijn strikt beschermd in de Wet natuurbescherming (artikel 3.5 en 3.6 van deze wet en bijlage IV van de Habitatrichtlijn).

4 ONDERZOEKSVRAAG EN METHODE

4.1 ONDERZOEKSVRAAG

Doel van dit onderzoek is om na te gaan of de voorgenomen ingrepen gevolgen hebben voor beschermde soorten gierzwaluw, huismus, kerkuil en vleermuizen. Als effecten op deze beschermde soort(en) zodanig zijn dat belangrijke onderdelen van het leefgebied of verblijfplaatsen (indirect) verloren gaan, dan moet een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor de ingrepen worden aangevraagd.

4.2 ONDERZOEKSRONDES

Datum	Start/einde	Soort/periode	Zon op/ onder	Windkracht	Temperatuur	Bijzonderheden
10 mei 2017	15.15 – 16.30 uur	Huisumus	Nvt	0 – 1 Bft	15 °C	Half bewolkt
12 juni 2017	14.00 – 15.00 uur	Huisumus	Nvt	1 – 2 Bft	16 °C	Bewolkt
12 juni 2017	21.05 – 23.55 uur	Vleermuizen + gierzwaluw/ avond	22.00 uur	windstil	14 °C	Bewolkt
20 juni 2017	14.00 – 15.15 uur	Huisumus	Nvt	0 – 1 Bft	27 °C	Helder
4 juli 2017	21.00 – 00.05 uur	Vleermuizen + gierzwaluw/ avond	22.01 uur	0 – 1 Bft	20 °C	Half bewolkt
14 juli 2017	03.30 – 05.40 uur	Vleermuizen/ ochtend	05.37 uur	windstil	11 °C	Helder
14 juli 2017	20.53 – 22.45 uur	Gierzwaluw/ vleermuizen avond	21.53 uur	0 – 1 Bft	16 °C	Half bewolkt
16 augustus 2017	23.00 – 01.00 uur	Vleermuizen/ avond	21.01 uur	windstil	18 °C	Helder
21 september 2017	21.00 – 23.00 uur	Vleermuizen/ avond	19.40 uur	0 – 1 Bft	12 °C	Bewolkt

4.3 ONDERZOEKSMETHODIEK

4.3.1 Gierzwaluw

De aanwezigheid van de gierzwaluw is onderzocht door in de avonduren de panden te observeren op overvliegende, in- en uitvliegende gierzwaluwen. Vooral direct voorafgaand aan zonsondergang is er over het algemeen een grote activiteit bij de nestplaatsen, waarbij groepen gierzwaluwen langs de nestplaatsen scheren en het vrouwtje naar binnen vliegt. Het onderzoek is uitgevoerd conform de Soortenstandaard

Gierzwaluw (RVO, 2014), door in de periode 1 juni tot en met 15 juli minimaal drie rondes uit te voeren naar de aanwezigheid van gierzwaluw in het plangebied.

4.3.2 Huismus

Het onderzoek naar de aanwezigheid van huismus is tijdens het broedseizoen uitgevoerd. Onderzoek vond plaats door:

- Territoriumgedrag te onderzoeken (roepende mannetjes)
- Te luisteren naar roepende jongen op geschikte plaatsen
- Te kijken naar met voer slepende ouderdieren

Het onderzoek is uitgevoerd conform het onderzoeksprotocol van het Netwerk Groene Bureaus door in de periode 1 april tot 20 juni minimaal twee rondes uit te voeren naar de aanwezigheid van huismus in het plangebied.

4.3.3 Kerkuil

Tijdens de in mei 2017 uitgevoerde quick scan flora en fauna (Brouwer, 2017) is geconstateerd dat er in de kapschuur aan de zuidkant van het plangebied een kerkuilenkast hangt. Onder deze kast en in de rest van de kapschuur zijn diverse (zowel oude als verse) braakballen en kriptstrepen van kerkuil aangetroffen. Omdat het niet zeker is of de locatie nog steeds wordt gebruikt, is tijdens alle onderzoeksrondes gelet op de aanwezigheid van kerkuil op en rondom de locatie. Er is gezocht naar individuen en sporen (braakballen en kriptstrepen) van kerkuil in en rond de gebouwen. Tevens is nestkast geïnspecteerd om vast te stellen of deze recent is gebruikt.

4.3.4 Vleermuizen

Het onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd met behulp van een batdetector (Pettersen D240X). Batdetectors vertalen de voor mensen onhoorbare sonargeluiden van vleermuizen in hoorbare geluiden. Vleermuizen zijn op naam gebracht door interpretatie van het ritme en de klank van hun sonargeluid, gecombineerd met zichtwaarnemingen van vliegstyl en grootte. Er is gewerkt conform het protocol voor vleermuisonderzoek zoals opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus (NGB, 2017). Bijzondere waarnemingen zijn opgenomen en in batsound geanalyseerd.

Kraamseizoen

Er zijn drie volledige onderzoeksrondes uitgevoerd in het zomerseizoen van 2017 om de aanwezigheid van vliegroutes, belangrijke foerageergebieden, zomerverblijfplaatsen en kraamkolonies te onderzoeken. De drie onderzoeksrondes betroffen twee avondonderzoeken en een ochtendonderzoek. Het eerste avondonderzoek is door twee personen uitgevoerd en het tweede avondonderzoek door één personen. Er is gekeken naar vliegroutes, foeragerende dieren en uitvliegers. Tijdens de tweede avondronde is enige tijd op de zolder van de werkschuur gepost, om te kijken of hier vleermuisactiviteit was. Omdat vleermuizen 's ochtends enige tijd zwermen is het ochtendonderzoek uitgevoerd door één persoon. Er is gekeken naar vliegroutes, foeragerende dieren en invliegers.

Paarseizoen

Er zijn in de nazomer van 2017 twee onderzoeksrondes uitgevoerd om de aanwezigheid van vliegroutes, belangrijke foerageergebieden, paarplaatsen en winterverblijfplaatsen te onderzoeken. Er zijn twee avondrondes uitgevoerd; de eerste door één persoon en de tweede door twee personen.

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 GIERZWALUW

5.1.1 Waarnemingen

Er zijn drie onderzoeksrondes naar de gierwaluw uitgevoerd in het plangebied. De onderzoeken zijn uitgevoerd op 12 juni, 4 juli en 14 juli 2017; alle rondes betroffen avondonderzoeken. Tijdens de verschillende rondes zijn hoog boven het plangebied enkele foeragerende gierwaluwen waargenomen, maar er zijn geen gierende of invliegende dieren waargenomen binnen het plangebied. Aanwezigheid van nestlocaties in de bebouwing binnen het plangebied wordt dan ook uitgesloten.

5.1.2 Effecten

Omdat geen nestlocaties van gierwaluw zijn vastgesteld in het plangebied of andere aanwijzingen zijn gevonden die duiden op de aanwezigheid van deze soort in het plangebied, worden effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van gierwaluw uitgesloten.

5.2 HUISMUS

5.2.1 Waarnemingen

Er zijn drie onderzoeksrondes naar de huismus uitgevoerd in het plangebied. De onderzoeken zijn uitgevoerd op 10 mei, 12 juni en 20 juni 2017. Ten zuidwesten van het plangebied is in een woning een nestplek van huismus naast de schoorsteen vastgesteld (zie kaart in bijlage 2). Binnen het plangebied zijn geen huismussen waargenomen. Aanwezigheid van nestlocaties of andere essentiële onderdelen van het leefgebied van huismus binnen het plangebied wordt dan ook uitgesloten.

5.2.2 Effecten

Omdat geen nestlocaties van huismus zijn vastgesteld in het plangebied of andere aanwijzingen zijn gevonden die duiden op de aanwezigheid van deze soort in het plangebied, worden effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen of andere essentiële onderdelen van het leefgebied van huismus uitgesloten.

5.3 KERKUIL

5.3.1 Waarnemingen

Tijdens de eerste onderzoeksrunde op 12 juni 2017 vlogen twee kerkuilen vanuit de kapschuur weg; één dier vanaf de balkenconstructie en één dier vanuit de kerkuilenkast

(zie kaart bijlage 2). Nadat beide dieren waren vertrokken is de kerkuilenkast geïnspecteerd en bleken er vijf eieren in te liggen. Ook tijdens verschillende hierop volgende onderzoeksrondes zijn (wegvliegende) kerkuilen waargenomen. Tijdens de voor vleermuizen uitgevoerde ochtendronde op 14 juli 2017 zijn jonge kerkuilen gehoord in de nestkast. Ook bij latererondes werden blazende kerkuilen in de kast gehoord. Hiermee is aangetoond dat de kerkuilenkast actief wordt gebruikt door kerkuil. Binnen het plangebied is geen essentieel foerageergebied aanwezig, de soort gebruikt de ten zuiden van het plangebied gelegen uiterwaarden om te foerageren.

5.3.2 Effecten

Door het slopen van de kapschuur en daarmee het verwijderen van een kerkuilenkast wordt een nestlocatie van kerkuil aangetast. Voor aantasting van deze verblijfplaats is een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig en dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen, zoals het aanbieden van tijdelijke en permanente nestplaatsen.

5.4 VLEERMUIZEN

De waarnemingen van de zomer- en najaarsrondes naar vleermuizen zijn weergegeven op de kaarten in bijlage 3.

5.4.1 Kraamseizoen

1^e onderzoeksrunde

De eerste onderzoeksrunde op 12 juni 2017 betrof een avondonderzoek. Tijdens deze ronde zijn gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis waargenomen in en rondom het plangebied. De eerste gewone dwergvleermuis is waargenomen om 22.10 uur, circa 10 minuten na zonsondergang. Dit dier was afkomstig van de woning aan de noordkant van het plangebied. Vanuit noordelijke richting staken circa tien gewone dwergvleermuizen de N225 over om via het noordoostelijke hoekje van het plangebied en langs de opgaande begroeiing langs de Schoolsteeg in zuidelijke richting te vliegen. Vanuit oostelijke richting vlogen vanaf 22.12 uur drie laatvliegers over het plangebied. Omdat later op de avond laatvliegers weer terug vlogen in oostelijke richting, is hier mogelijk een (kleine) kraamkolonie aanwezig van deze soort. De exacte locatie van deze verblijfplaats kon echter niet worden vastgesteld. Verder zijn er drie hoog overvliegende rosse vleermuizen waargenomen; deze dieren vertoonden geen enkele binding met het plangebied. Boven de weilanden ten zuiden van het plangebied zijn twee tot drie rosse vleermuizen, één tot twee laatvliegers, vijf tot tien gewone dwergvleermuizen en één tot twee ruige dwergvleermuizen foeragerend waargenomen. Binnen het plangebied is één zomerverblijfplaats van gewone dwergvleermuis vastgesteld in de oude woning en de bomen aan de noordoostkant van het plangebied en langs de Schoolsteeg hebben een functie als vliegroute.

2e onderzoeksronde

De tweede onderzoeksronde op 4 juli 2017 betrof een avondonderzoek. Tijdens deze ronde zijn gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en een soort uit de myoten-groep waargenomen. Op de zolder van de werkschuur zijn zeer beperkt oude vleermuissporen waargenomen, maar er zijn geen foeragerende of uitvliegende vleermuizen waargenomen. De vliegroute die tijdens de eerste ronde is vastgesteld werd ook nu weer gebruikt door vier tot zes gewone dwergvleermuizen. In het plangebied zijn maximaal twee foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Boven de weilanden ten zuiden van het plangebied zijn vier tot zes gewone dwergvleermuizen, één tot twee rosse vleermuizen, twee tot drie laatvliegers, één ruige dwergvleermuis en één vleermuis uit de myoten-groep waargenomen. Van deze laatste soort kon geen goede opname worden gemaakt, maar waarschijnlijk betreft het een watervleermuis (grootte, vlieggedrag en sonar wezen hierop). Binnen het plangebied zijn geen uitvliegende vleermuizen waargenomen of andere aanwijzingen die duiden op de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen. Ook zijn er geen vliegroutes of andere essentiële onderdelen van het leefgebied van vleermuizen vastgesteld in het plangebied.

3^e onderzoeksronde 14 juli ochtend en avond

De derde onderzoeksronde in de zomer betrof een ochtendonderzoek op 14 juli 2017. Tijdens deze ronde zijn gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis waargenomen in en rondom het plangebied. Aan de zuidkant van het kantoorgebouw zijn meer dan tien invliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen en is er sprake van een grote zomerverblijfplaats; tijdens de eerdere avondonderzoeken zijn hier geen uitvliegende dieren waargenomen. Tijdens de avondronde naar gierzwaluwen op dezelfde dag zijn de uitvliegers uit deze kolonie geteld; het bleek te gaan om 15 exemplaren. Gezien het tijdstip in het jaar betreft het hier waarschijnlijk een tussenverblijfplaats van een uiteengevallen kraamkolonie (ofwel een grote zomerverblijfplaats).

Ook ten oosten van het plangebied is in een woning een invliegende gewone dwergvleermuis waargenomen, dit dier heeft hier een zomerverblijfplaats. Boven de weilanden ten zuiden van het plangebied zijn foeragerende gewone dwergvleermuizen, rosse vleermuizen en een ruige dwergvleermuis waargenomen. Er zijn geen vliegroutes of andere essentiële onderdelen van het leefgebied van vleermuizen vastgesteld in het plangebied.

5.4.2 Paarseizoen

1^e onderzoeksronde

De eerste najaarsronde betrof een avondonderzoek op 16 augustus 2017. Tijdens deze ronde zijn gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en watervleermuis waargenomen. Boven het plangebied werd enige tijd een foeragerende rosse vleermuis waargenomen. Voor de woning aan de noordkant van het plangebied zijn een gewone

dwergvleermuis en twee foeragerende laatvliegers waargenomen. Boven de kruising Zandvoort – Schoolsteeg zijn twee foeragerende laatvliegers en een passerende watervleermuis waargenomen. Aan de zuidkant van het plangebied is tussen de kapschuur en het kantoorgebouw een baltsende gewone dwergvleermuis waargenomen, dit dier heeft een paarverblijfplaats in het kantoorgebouw. Ook ten zuiden van het plangebied is een baltsende gewone dwergvleermuis waargenomen, dit dier heeft een paarverblijfplaats in een woning. Er is geen winterzwermactiviteit waargenomen in en rondom het plangebied. Ook zijn er geen aanwijzingen gevonden dat er vliegroutes of andere essentiële onderdelen van het leefgebied van vleermuizen aanwezig zijn in en rondom het plangebied.

2^e onderzoeksrunde

De tweede najaarsronde betrof een avondonderzoek op 21 september 2017. Tijdens deze ronde zijn gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en watervleermuis waargenomen in en rondom het plangebied. Binnen het plangebied was er zeer beperkte vleermuisactiviteit. Aan de zuidkant is een baltsende gewone dwergvleermuis waargenomen; dit dier heeft een paarverblijfplaats in het kantoorgebouw. Ook ten oosten van het plangebied is in een woning een paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis. Laatvlieger is eenmaal passerend waargenomen. Boven de weilanden ten zuiden van het plangebied zijn twee tot drie foeragerende rosse vleermuizen en een watervleermuis waargenomen. Er is geen winterzwermactiviteit waargenomen. Ook zijn er geen aanwijzingen gevonden dat er vliegroutes of andere essentiële onderdelen van het leefgebied van vleermuizen aanwezig zijn in en rondom het plangebied.

5.4.3 Winterverblijfplaats

Vanwege de aanwezigheid van zomer- en paarverblijfplaatsen is het niet uit te sluiten dat de bebouwing binnen het plangebied een functie heeft als winterverblijfplaats van één of enkele dieren. Gezien de beperkte activiteit van vleermuizen in het najaar en het ontbreken van winterzwermgedrag, is het echter niet aannemelijk dat de bebouwing in de winter een essentiële functie vervult als verblijfplaats voor vleermuizen.

5.4.4 Effecten

Tijdens de vijf op vleermuizen gerichte onderzoeksrondes zijn vijf soorten vleermuizen waargenomen: gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis. Ruige dwergvleermuis en watervleermuis zijn uitsluitend waargenomen buiten het plangebied. Van laatvlieger en rosse vleermuis zijn alleen passerende of kort foeragerende dieren waargenomen; het plangebied is voor deze soorten niet van grote betekenis. Van gewone dwergvleermuis is in de woning aan de noordkant een zomerverblijfplaats van gewone dwergvleermuis vastgesteld. Aan de zuidkant van het kantoorgebouw is een grotere zomerverblijfplaats vastgesteld, dat tevens een functie heeft als paarverblijfplaats. Door het slopen of renoveren van de bebouwing gaan deze verblijfplaatsen verloren. Hiervoor is een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig en dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen,

zoals het aanbieden van tijdelijke en permanente verblijfplaatsen. Gezien de beperkte activiteit in het najaar en het feit dat er geen winterzwermgedrag is vastgesteld, is het niet aannemelijk dat de bebouwing binnen het plangebied een functie heeft als essentiële winterverblijfplaats voor vleermuizen.

Tijdens de eerste twee rondes is vastgesteld dat de bomen aan de noordoostkant van het plangebied en de opgaande begroeiing langs de Schoolsteeg werd gebruikt als vliegroute door maximaal tien gewone dwergvleermuizen. Indien er bomen worden gekapt, kan dit een aantasting van een deel van deze vliegroute betekenen (met name de oversteek over de Koningin Wilhelminaweg).

5.5 OVERIGE WAARNEMINGEN

5.5.1 Waarnemingen

Zoals ook in de quick scan beschreven geven de huidige gebruikers wel aan dat ringslang (incidenteel) gebruik maakt van het plangebied; ze treffen af en toe ringslangen aan in het keldergedeelte aan de achterkant van het kantoorgebouw en bij het hek bij de ingang van het plangebied. Doordat er binnen het plangebied geen watergangen en/of broeihopen aanwezig zijn, heeft het plangebied geen functie als voortplantingsplek en foerageergebied voor ringslang. Wel kan het plangebied mogelijk een functie hebben als overwinteringsgebied voor ringslang. Tijdens de onderzoeksrondes zijn geen ringslangen aangetroffen.

Er zijn geen overige van belang zijnde waarnemingen gedaan binnen het plangebied.

5.5.2 Effecten

Door de ontwikkeling van het plangebied kunnen overwinteringsplaatsen van ringslang worden aangetast. Voor deze aantasting dient een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd en dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen.

6 CONCLUSIE EN CONSEQUENTIES

Aan de Burgemeester Jonkheer H. van den Boschstraat 4 te Amerongen (gemeente Utrechtse Heuvelrug) is op een voormalige gemeentewerf de nieuwbouw van drie woningen voorzien. Bij een verkennend onderzoek is geconcludeerd dat de te slopen gebouw mogelijk van belang kan zijn als vaste rust- en/of verblijfplaats voor gierzwaluw, huismus, kerkuil, vleermuizen en ringslang.

6.1 CONCLUSIE

6.1.1 Gierzwaluw

Er zijn binnen het plangebied geen vaste rust- en verblijfplaatsen of andere essentiële onderdelen van het leefgebied van gierzwaluw vastgesteld.

6.1.2 Huismus

Er zijn binnen het plangebied geen vaste rust- en verblijfplaatsen of andere essentiële onderdelen van het leefgebied van huismus vastgesteld.

6.1.3 Kerkuil

In de kapschuur aan de zuidkant van het plangebied is een kerkuilenkast aanwezig, waar in 2017 succesvol is gebroed. Bij inspectie van de kast zijn vijf eieren waargenomen en later in het seizoen zijn jonge dieren gehoord.

6.1.4 Vleermuizen

Bij het gerichte onderzoek naar vleermuizen zijn vijf soorten vleermuizen waargenomen in en rondom het plangebied: gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis. Ruige dwergvleermuis en watervleermuis zijn uitsluitend waargenomen buiten het plangebied. Van laatvlieger en rosse vleermuis zijn alleen passerende of kort foeragerende dieren waargenomen; het plangebied is voor deze soorten niet van grote betekenis. In de woning binnen het plangebied is een zomerverblijfplaats van gewone dwergvleermuis vastgesteld. Aan de zuidkant van het kantoorgebouw is een grotere zomerverblijfplaats vastgesteld van gewone dwergvleermuis, dat tevens een functie heeft als paarverblijfplaats. Gezien de beperkte activiteit in het najaar en het feit dat er geen winterzwermgedrag is vastgesteld, is het niet aannemelijk dat de bebouwing binnen het plangebied een functie heeft als essentiële winterverblijfplaats voor vleermuizen.

Tijdens de eerste twee rondes is vastgesteld dat de bomen aan de noordoostkant van het plangebied en de opgaande begroeiing langs de Schoolsteeg werd gebruikt als vliegroute door maximaal tien gewone dwergvleermuizen.

6.1.5 Overige soorten

Ringslang maakt (incidenteel) gebruik van het plangebied; de huidige gebruikers treffen af en toe ringslangen aan in het keldergedeelte aan de achterkant van het kantoorgebouw en bij het hek bij de ingang van het plangebied. Doordat er binnen het plangebied geen watergangen en/of broeihopen aanwezig zijn, heeft het plangebied geen functie als voortplantingsplek en foerageergebied voor ringslang. Wel kan het plangebied mogelijk een functie hebben als overwinteringsgebied voor ringslang. Er zijn geen overige van belang zijnde waarnemingen gedaan binnen het plangebied.

6.2 CONSEQUENTIES

6.2.1 Gierzwaluw

In het plangebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen of andere belangrijke onderdelen van het leefgebied van gierzwaluwen vastgesteld. Er zijn daarom ten aanzien van gierzwaluw ook geen consequenties voor het slopen van de bebouwing en het realiseren van nieuwbouw binnen het plangebied.

6.2.2 Huismus

In het plangebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen of andere belangrijke onderdelen van het leefgebied van huismussen vastgesteld. Er zijn daarom ten aanzien van huismus ook geen consequenties voor het slopen van de bebouwing en het realiseren van nieuwbouw binnen het plangebied.

6.2.3 Kerkuil

Door het slopen van de kapschuur gaat een nestplek van de kerkuil verloren. Er dient voor deze aantasting een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd en er dienen mitigerende maatregelen genomen te worden. Deze dienen uitgewerkt te worden in een projectplan wat bij de ontheffingsaanvraag gevoegd kan worden.

6.2.4 Vleermuizen

In het plangebied is een zomerverblijfplaats en een grotere zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aanwezig, die tevens een functie heeft als paarverblijfplaats en niet essentiële winterverblijfplaats. Door de voorgenomen sloop en/of renovatie gaan deze verblijfplaatsen verloren of worden aangetast. Er dient voor deze aantasting een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd en er dienen mitigerende maatregelen genomen te worden. Deze dienen uitgewerkt te worden in een projectplan wat bij de ontheffingsaanvraag gevoegd kan worden.

6.2.5 Overige soorten

Door de ontwikkeling van het plangebied kunnen overwinteringsplaatsen van ringslang worden aangetast. Voor deze aantasting dient een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd en dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen.

Er zijn ten aanzien van overige soorten geen consequenties voor het slopen van de bebouwing en het realiseren van nieuwbouw binnen het plangebied.

BIJLAGE 1 LITERATUURLIJST

Brouwer, T., 2017. Quick scan flora en fauna Burgemeester Jonkheer H. van den Boschstraat 4 te Amerongen. Laneco, Ede.

Helmer, W., Limpens, H.J.G.A. en Bongers., W., 1e versie 1988. Handleiding voor het inventariseren en determineren van Nederlandse vleermuissoorten met behulp van bat-detectors. Stichting vleermuis-onderzoek (dr. L. Bels stichting).

Limpens, H., K. Mosterd en W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Netwerk Groene Bureaus, 2017. Onderzoeksprotocollen.

Netwerk Groene Bureaus, GAN, 2017. Vleermuisprotocol.

Websites:

www.vleermuis.net

www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren

BIJLAGE 2 WAARNEMINGEN OP KAART: HUISMUS EN KERKUIL

Waarnemingen Burgemeester Jonkheer H. van den Boschstraat 4 te Amerongen
Huismus en kerkuil 2017

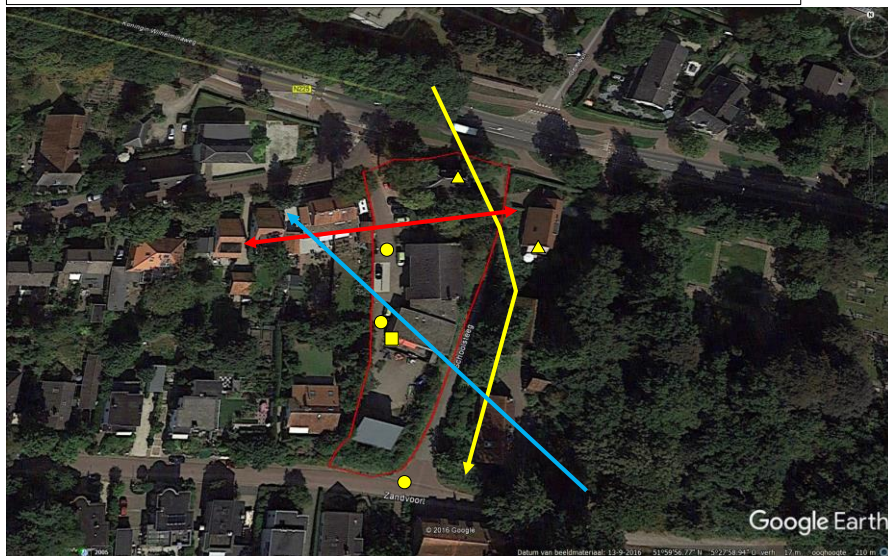

Legenda

- ★ Huismus – nestplek
- ★ Kerkuil – nestplek

BIJLAGE 3 WAARNEMINGEN OP KAART: VLEERMUIZEN

Waarnemingen Burgemeester Jonkheer H. van den Boschstraat 4 te Amerongen
Zomer 2017

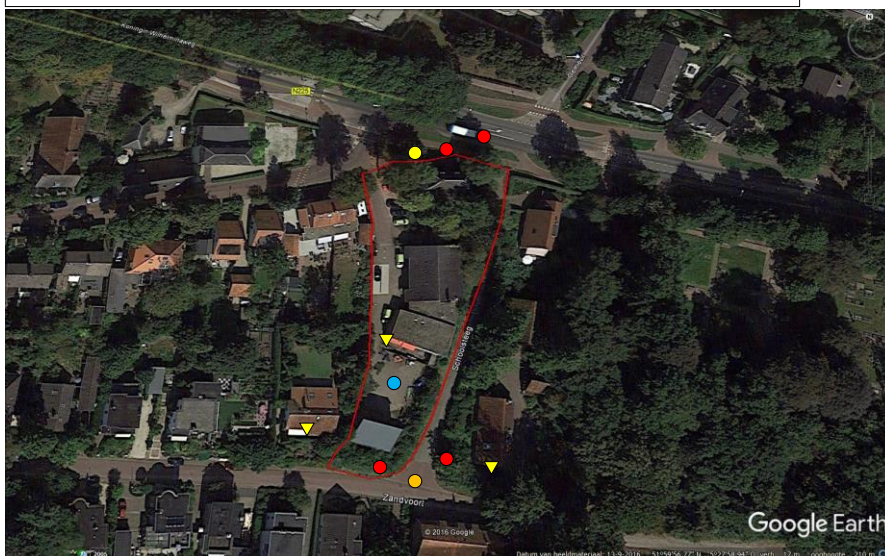

Legenda

- Gewone dwergvleermuis – foeragerend/passierend
- ▲ Gewone dwergvleermuis – zomerverblijfplaats
- Gewone dwergvleermuis – grote zomerverblijfplaats
- Gewone dwergvleermuis – vliegroute
- ↔ Laatvlieger – foeragerend/passierend
- ↔ Rosse vleermuis – overvliegend

let opmerkingen [TB1]: Of Kraamverblijfplaats ipv rote zomerverblijfplaats??

Waarnemingen Burgemeester Jonkheer H. van den Boschstraat 4 te Amerongen
Najaar 2017

Legenda

- Gewone dwergvleermuis – foeragerend/passierend
- ▼ Gewone dwergvleermuis – paarverblijfplaats
- Laatvlieger – foeragerend/passierend
- Rosse vleermuis – foeragerend/passierend
- Watervleermuis – passerend